

UN HOMENOT DE CULTURA
Isidor Cònsul

-Pere Gimferrer, Dietari Complet, 1 (1979-1980). Obra Catalana Completa
2. Edicions 62. Barcelona, 1995.

-

Tot i que la prosa dels dietaris es conjugui en singular i present, l'engranatge de la seva estratègia literària acostuma a capténir-se en opcions plurals i diversificades. Per comprovar-ho, només cal acudir als títols més vistents de les lletres catalanes dels dos darrers segles i adonar-se com s'han desplegat en alternatives diferents i complementàries: a voltes com una crònica i reflexió programàtica d'actualitat (Glossari, d'Eugeni d'Ors, per exemple), unes altres com a pedrera poètica d'alta literatura (Diari, 1918, de J.V. Foix) i fins com a relat de viatges quan el fet d'anar pel món tenia encara filtres d'aventura (Dietari d'un pelegrí a Terra Santa, de Jacint Verdaguer).

La mateixa varietat d'aquest expandiment operatiu es rastreja en títols i autors més acostats al nostre temps. Així, no gaire lluny dels anys en què Pere Gimferrer publicà Dietari 1979-1980 (1981) i Segon dietari 1980-1982 (1982), s'havien fornat altres obres de recepta similar a l'entorn de l'anomenada literatura del jo. Es el cas d'aquell testimoni d'intensitat que presentà Feliu Formosa a El present vulnerable (1979), o els fulls de dietari d'Oriol Pi de Cabanyes a Llibre d'hores (1980), estratègia i argument per al camaleonisme militant de finals dels setanat (només sobreviuen els que s'adapten al medi), i fins les formes de dietari líric amb què Josep Piera transvestí les proses intimistes d'El Cingle Verd (1982).

Ara que tots aquests dietaris poden ullar-se en una perspectiva de

si fa no fa quinze anys, queda clar que qualsevol exercici de comparació demostraria fins a quin punt diferien els mecanismes tàctics, de fons i de forma, que els endegaren i els feren rodar. I ja llavors, el doble paquet de Pere Gimferrer es presentava com una jugada de risc a favor de l'estricta valor literari, raó per la qual, potser, la càrrega del temps es presenta ara més lleugera que en la resta de referències d'aquells mateixos anys.

L'univers personal de Pere Gimferrer

Darrerament, els Dietaris del poeta s'han incorporat a l'edició de l'Obra Catalana Completa (n'han sortit ja els dos primers volums, un dels quals és el primer dietari) i respecte de l'edició de quinze anys enrere incorporen un centenar de textos no recollits mai en llibre. Aquest fet explica la redundància aparent del títol, Dietari Complet, i el mateix Gimferrer ho remarca referint-se a la realitat dels dos llibres apareguts anteriorment com a volums antològics que oferien només una tria, determinada sobretot per necessitats d'espai, del material publicat a la premsa periòdica (...)

El primer volum d'aquest Dietari Complet va precedit de l'assaig d'interpretació en forma de pròleg de Josep M Castellet que ja falcava amb eficàcia el Dietari 1979-1980 (1981). Continua sent una entrada esplèndida per definir l'essencialitat de Pere Gimferrer (un home que viu ocultament, però apassionadament, la contemporaneitat), i adreçar-se al gruix del dietari com el testimoni moral d'un creador que ha concretat el seu univers personal en l'espai d'una fórmula literària fonamentalment oberta, que ha cavalcat una llengua quotidiana, plàstica i rigorosa, i s'ha enfilat per un treball de realització estètica posat al servei de l'escriptura.

Cultura i paraula

El diàleg entre paraula i cultura basteix el tram de fons del

dietari i no serà cap descobriment apuntar que Pere Gimferrer és un dels animals de cultura més llegits i preparats que roden per aquests verals. Es prou conegut, d'altra banda, el seu refús visceral als farbalans i postissos de la vida exterior, i, al mateix temps, la seva flaca vers el propi aprofundiment com a home de cultura, procurant-se el degoteig d'un creixement continuat de maduració interior a través de les arts i les de lletres: la cultura. El Dietari Complet és un exemple fefaent d'aquesta dimensió d'homenot cultivat, de la mateixa manera que darrere de molts dels seus poemes sovint s'hi amaga tot un tractat de pòetica. Lectures, cinema, capbussaments en registres musicals, plàstics i literaris, actituds morals i reflexives, i retalls de l'anomenada cultura popular conformen els eixos temàtics d'aquesta singular aventura intel.lectual i creativa de Pere Gimferrer.

A banda hi ha la voluntat d'estil de cadascuna de les anotacions del dietari on el lector hi troba l'estricta precisió del constructor que rebutja treballar amb material acumulatiu i prou. Com les pedres de vells edificic gòtics, cada prosa ha estat escairada i ajustada pel mestre picapedrer. Just perquè la consciència d'estil de Gimferrer mana que cada full de dietari funcioni amb un dring de peça rodona i acabada. Com si es tractés d'un conte o d'un poema.

Isidor Cònsul